

Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně

Agronomická fakulta

Ústav chovu a šlechtění zvířat

Chov a výcvik drsnosrstého standardního jezevčíka v ČR

Bakalářská práce

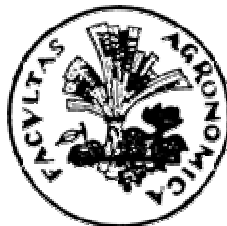
Vedoucí práce:

Ing. Martin Hošek, Ph.D.

Vypracoval:

Roman Doleželík

Brno 2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatel: **Roman Doleželík**

Studijní program: Zootechnika

Obor: Zootechnika

Rozsah práce: **25 stran textu a přílohy**

Název tématu: **Chov a výcvik drsnosrstého standardního jezevčíka v ČR.**

Zásady pro zpracování:

1. Student se zaměří na problematiku chovu a výcviku drsnosrstého standardního jezevčíka v ČR.
2. Vypracuje přehled současné situace v chovu drsnosrstého standardního jezevčíka a jeho perspektivu, provede srovnání s okolními zeměmi.
3. Zaměří se také na organizaci a kvalitu výcviku jezevčíků, jejich zavádění do myslivecké praxe apod.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Chov a výcvik drsnosrstého standardního jezevčíka v ČR vypracoval samostatně a použil jen pramenů, které cituji a uvádím v přiloženém seznamu literatury.

Bakalářská práce je školním dílem a může být použita ke komerčním účelům jen se souhlasem vedoucího bakalářské práce a děkana AF MZLU v Brně.

dne:.....

podpis studenta:.....

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji panu Ing. Martinu Hoškovi, Ph.D., vedoucímu bakalářské práce, za odborné vedení. Dále děkuji své rodině a přítelkyni za podporu v myslivosti a pomoc s chovem i výcvikem našich jezevčků.

ABSTRAKT

V mé bakalářské práci jsem se snažil charakterizovat plemeno drsnosrstého standardního jezevčíka, jeho vznik a historii tohoto plemene. Dále současnou situaci chovu v České republice, ale i v ostatních zemích, chovné podmínky a jeho výcvik a využití pro výkon práva myslivosti.

Klíčová slova: drsnosrstý standardní jezevčík, plemeno, chov, výcvik, myslivost

ABSTRACT

In my bachelor's work I tried to characterize breed wirehaired standard dachshund, origin and history of this breed. I also tried to describe current situation of breeding in Czech Republic and also in other countries, than breeding conditions, training and his usage for execution of hunting law.

Key words: wirehaired standard dachshund, breed, breeding, training, hunting

OBSAH

1. ÚVOD	7
2. CÍL PRÁCE	8
3. LITERÁRNÍ PŘEHLED	9
3.1 Kdo je to jezevčík?	9
3.2 Historie plemene	9
3.2.1 Původ a vývoj jezevčků	9
3.2.2 Vznik drsnorstého standardního jezevčíka	11
3.2.3 Historie chovu jezevčků ve světě	12
3.2.4 Historie chovu jezevčků v ČR	13
3.3 Drsnorstý standardní jezevčík a současnost	15
3.3.1 Klub chovatelů jezevčků ČR	15
3.3.2 Standard jezevčíka	16
3.3.3 Chovné podmínky	22
3.3.4 Výběr do chovu	22
3.3.5 Výběr chovného páru	23
3.3.6 Drsnorstý standardní jezevčík v Evropě	24
3.4 Výchova a výcvik drsnorstého standardního jezevčíka	27
3.5 Jezevčík a jeho využití v myslivosti	28
3.4.1 Zkušební řád pro zkoušky teriérů a jezevčík	29
3.4.2 Zkušební řád pro bezkontaktní norování – zkouška nováčků ZN	31
3.4.3 Kontaktní norování (zkouška v brlohárení)	32
3.6 Naši jezevčíci	33
3.5.1 Dorka Viva Moravia	33
3.5.2 Urika z Heřmanova domu	34
4. ZÁVĚR	35
5. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	36
6. PŘÍLOHY	39

1. ÚVOD

Myslivec bez psa je polovičním myslivcem! Lovečtí psi byli od pradávna nenahraditelnými pomocníky při lovu a i pro svou loveckou univerzálnost je dnes jezevčík jedním z nejpoužívanějších loveckých plemen. Jezevčíky řadíme do skupiny loveckých plemen tzv. norníků, přesto že pracují výborně, jak nad zemí tak i v podzemních norách. I když patří mezi nejmenší lovecká plemena, dokáže se svými výkony na povrchu vyrovnat leckterému ohaři. Při práci v podzemí, ke které byl od pradávna používán a šlechtěn, bojuje o život s jezevci, liškami a to všechno jen pro jeho lásku k lovu a svému pánovi. Právě tuto vlastnost a schopnost jezevčíka norovat považujeme za prvořadou a nejdůležitější při hodnocení jeho kvality.

Rovněž je důležitá hlasitost, a to jak na povrchu tak i při práci pod zemí, neboť podle ní můžeme zjistit polohu psa a specifikovat zvěř, na kterou náš jezevčík právě hlásí, popřípadě kterou zrovna sleduje. Využíván je také k dohledávání zvěře a uplatňuje se i jako výborný honič. V současnosti je to i nenahraditelný pomocník při lovu černé zvěře. Je škoda, že jedna z hlavních schopností, na kterou byli jezevčíci šlechtěni a to práce v podzemí, se dnes dostává spíše do ústraní a převažuje využití tohoto plemene k povrchovým pracím. Ovšem jezevčík není jen vynikající lovecký pes, je to taky kamarád a výborný společník. Můžeme ho mít v bytě i na zahradě, je nenáročný a přizpůsobivý.

2. CÍL PRÁCE

Cílem práce bylo popsat chov a výcvik u drsnosrstého standardního jezevčíka v České republice. Seznámení s historií a vývojem tohoto plemene. Vypracování přehledu současné situace v chovu drsnosrstého standardního jezevčíka a jeho perspektivu, provedení srovnání s okolními zeměmi. Zaměří se také na organizaci a kvalitu výcviku jezevčků, jejich zavádění do myslivecké praxe a využití v myslivosti.

3. LITERÁRNÍ PŘEHLED

3.1 Kdo je to jezevčík?

Jezevčík je výjimečné plemeno, které v mezinárodní kynologické federaci FCI řadíme do jedné z deseti samostatných skupin, a to do IV. skupiny FCI. Rozdělujeme je podle srsti na: drsnosrsté, dlouhosrsté a krátkosrsté. Dále podle velikosti na: standardní, trpasličí a králíčí. To znamená, že IV. skupina FCI má ještě dalších 9 podskupin.

Jezevčíci patří mezi nejmenší a nejstarší lovecká plemena. Plným právem si zasluhují tuto popularitu, stačí vidět jezevčíka uhánět. Už to, jak dovedou krátké nožky, podobné krtčím lopatkám, uvést tělo do pohybu, který připomíná torpédo, je důkazem, že jezevčík rozhodně není v práci jednostranný. Je velice statečný a tuhý, pracuje s chutí, ale ne bezhlavě. Zdolá několikrát těžšího jezevce, než je sám. To vyžaduje notnou dávku taktiky a odvahy. Nelze se tedy divit, že tento rys samostatného jezevčíka vede dost často k tomu, že psí krédo „pána svého milovati a poslouchati budeš,“ vyznává jen z poloviny. Svého pána i jeho rodinu miluje opravdu velkou láskou a snad pro tu lásku, která je oceněním pánových kvalit, se naučí jezevčík i poslouchat.(Najman, 1972).

Jejich použití v myslivosti je mnohostranné. Kromě norování lišky a jezevce pracují spolehlivě i na povrchu. Jsou dobrými slídiči a výbornými honiči s vynikající hlasitostí na stopě. Pracují velmi spolehlivě i na barvě. S jejich výcvikem je nutno začít záhy, hlavní zásadou je trpělivost a důslednost (Kolektiv, 1966).

3.2 Historie plemene

3.2.1 Původ a vývoj jezevčíků

Předkové jezevčíka se objevují na výjevech a obrazech již v dávné době. Jedná se o nízkonohé psy, používané výlučně pro loveckou práci, především pod zemí. První zmínky o psu, který loví pod zemí, pocházejí z 5.- 9. století našeho letopočtu. Důkazem o něm jsou kromě písemností (germánské lidové právo) především kostry, pocházející ze studní římských sídlišť např. v Německu (Cannstatt u Stuttgartu, Mainz). Tyto kostry jsou téměř identické s kostrami dnešních jezevčíků, ale přirozeně nevypovídají nic o barvě, osrstění a postavení uší. Nejstarší vyobrazení jezevčíka pochází z druhé poloviny 13. století a najdeme je v univerzitní knihovně v Heidelbergu.

Zde zobrazený norník má tmavou barvu a vzpřímené uši, ale protáhlé tělo a dlouhý prut ukazují již na předka jezevčků. Zřetelnější už je norník v anglickém rukopise Royal MS 2 B VII z raného 14. století. Zde jsou zobrazeny dvě kopající osoby a norníkem vyhnaná liška. Konečně v prvním vydání "Historie lovu" ("La Ven ríe") od Jacquese du Fouilloux z roku 1561, které vycházelo z obsahu knihy "Livre de chasse", napsán v roce 1387 Gastonem hrabětem z Foix, najdeme vyobrazení psů, pracujících v noře.

Další vyobrazení jezevčků: lov divokých králíků s jezevčíky od Stradanuse (1600), intarzie v lovecké síni Kazimíra von Sachsen-Coburg (okolo 1632), knihy o myslivosti autora Fr. Ph. Floriniho zobrazují i popisují přivýkání mladých jezevčků na umělou noru a jejich práci při lovu bobrů, vyder, lišek a jezevců, práce mědirytkce Joh.Aug.Ridingera žijícího 1698-1767 a nakonec dřevoryt z knihy o psech, vydané v Tübingách v roce 1876, který kromě křivonohého hladkosrstého a dlouhosrstého jezevčíka ukazuje i jezevčkovitou braku.

V německé literatuře se poprvé objevuje slovo "jezevčík" v roce 1582, jak se dočteme v knížce dr. Friedricha Ludwiga Walthera, která vyšla roku 1817 v Giessen. Jde o přehled jednotlivých psích ras, včetně jezevčíka. Walther charakterizuje vlastnosti jezevčíka těmito slovy: Jezevčík - nízký, protáhlý, krátkonohý, s dlouhým, silným ocasem, svislýma ušima, žlutý, černý s hnědým pálením nebo s bílými znaky na hrdle a prsou. Ostrá, lstivá, ale udatná zvířata, která mají tvrdý život. Vyhledávají sváry se všemi psy, dokonce i když jsou dvakrát tak velcí. Používají se k lovu bobrů, jezevců, vyder a králíků. Střední velikosti, ne příliš silný, dobře se pohybující. Mladé psy je třeba držet v domě než je vyvedeme, jinak se učí lovit na zemi a pak nechtějí do nory. Loví se s nimi dobře, protože zvěř před tak malým zvířetem neutíká rychle a nechá se jím ustavit. Je také možné používat je na černou zvěř, díky nízké stavbě těla je černá tak snadno neohroží. Bývají: a) hladkosrstí, b) drsnosrstí, c) s rovnýma nohama, d) křivonoží.

O více než půl století později, v roce 1880, Diezel ve svém díle "Niederjagd" uvádí: „Jezevčíci bezpochyby patří k nejmilejším reprezentantům psího rodu. Jsou úžasně věrní, něžní a důvěřiví, přitom chytří a učenliví. V místnosti hodní a naprosto čistotní. Na dvoře věrní, ostří a spolehliví hlídači. Pro myslivce je jezevčík nenahraditelným průvodcem, v jistém slova smyslu univerzální pes." V roce 1885 vyšla první kniha o jezevčících s názvem "Der Dachshund, seine Geschichte, Zucht, Abrichtung, Verwendung nebst Abhandlung über Kunstbau". Její autor R.Corneli v ní popsal všechny vědomosti a snahy o regeneraci plemene v letech 1875-1885.

Potvrdil zde, že po roce 1848 jezevčáci, jako víceméně všechna ostatní plemena v Německu upadli a nová éra nastala až po stanovení plemenných znaků delegovanou komisí v Hannoveru roku 1879 (Fairaislová, 1995).

3.2.2 Vznik drsnosrstého standardního jezevčíka

Hrubosrstí psi jezevčíkovitého typu, kteří se získali křížením původní formy hrubosrstých brakýřů a hrubosrstých pinčů se chovali již dávno proto, že už tehdy lidé vystihli jejich přednosti před jezevčíky hladkosrstými. Používali se hlavně na lov nutrií a ondatr, protože se lépe hodili na studenou a mokrou práci, jak ostatně vidíme i na starých obrázcích.

Jezevčík jako ustálený typ se velice dobře kříží s cizí krví. Kolem roku 1900 křížením hladkosrstých jezevčíků s hrubosrstým pinčem vzniká v Německu Klausův kmen hrubosrstých jezevčíků “Mnichovský Krott“. Dodnes se ukazují smíšené barvy jako pepř a sůl, zbarvení zaječí apod. Ostatní znaky získal moderní jezevčík drsnosrstý od malých nízkých plemen skotského teriéra, sky teriéra, jmenovitě stejného dandie – dinmont teriéra, kteří přispěli ke vzniku jezevčíků s měkkou srstí v hořčicové nebo břidlicové barvě, s bílým čelním chocholem, trojúhelníkovitými závěsy s krátkým vesele neseným prutem.

Dandie – dinmont teriér se používal pro svoji ostrost na práci pod zemí, na povrchu pak pro dobré stopařské vlohy. Dovedl zvěř zastavit a podržet na místě, hlasitost se u něho však projevovala pouze na viděnou. Ke křížení byl použit hlavně pro podobnou stavbu těla jakou má jezevčík a pro práci, která se přibližovala práci jezevčíka. Tak jako dandie – dinmont teriér přenesl do krve nedostatek jemného čichu pro práci na stopě. Proto byli pro chov vybíráni jen jedinci, kteří zdělili po předcích hlasitost a dobrý nos. Už tehdy se kladl důraz při stopařských zkouškách, aby byl jezevčík hlasitý. Účelem šlechtění byl odolný, tvrdý a ostrý jezevčík se schopností, jakou oplývají teriéři, což je dávení. Měl to být pracovní a společenský pes.

Dbalo se důsledně na to, aby při šlechtění loveckých vlastností se uchovala jeho ušlechtilost a negativně se neodrazilo úsilí získat dobrého pracovního psa zhoršením jeho exteriéru. A tak se dostal drsnosrstý jezevčík do dnešní podoby. Má-li pevný rovný hřbet, hrubou srst a výrazné znaky, je velice krásný. Není to lstivý pes s venkovním leskem, ale ze všech tří druhů jezevčíků je nejvšestrannější (Pasák, 2008).

3.2.3 Historie chovu jezevčků ve světě

První speciální chovatelský klub pro jezevčky byl ustaven v roce 1881 v kynologické velmoci - Anglii, přestože za vlast jezevčika je považováno Německo. Rok 1879 může být označen za počátek systematické kynologie, spojily se nejrůznější kluby se svými delegovanými komisemi. Všechny ty spolky a kluby byly jen lidským dílem, jezevčik zůstával tím, čím byl. Od roku 1875 začal vycházet týdeník "Der Hund", o rok později se na jeho obálce objevila hlava jezevčika. Poprvé byl jezevčik předveden na výstavě v Berlíně roku 1878. V následujícím roce byl sestaven standard plemene jezevčik, který ovšem od té doby přirozeně prošel určitými změnami. Tím, že standard byl vypracován v Německu, stalo se Německo právoplatnou vlastí tohoto starobylého plemene.

Zájemců o chov jezevčků bylo mnoho. V roce 1888 Emil Ilgner s hrabětem Clausem Hahnem založili v Berlíně Klub jezevčků (Deutsche Teckelklub) a v roce 1889 plemennou knihu jezevčků. O tři roky později se na klubové výstavě v Berlíně objevilo již 300 jezevčků všech druhů srsti. Vyvstala nutnost určení speciálních kritérií oceňování, podle jednotlivých druhů srsti a velikosti. Stalo se tak v roce 1895 - začali se dělit na jezevčky hladkosrsté, dlouhosrsté a drsnosrsté, a dále s ohledem na hmotnost - typ lehký, střední a těžký.

První barvářské zkoušky jezevčků se konaly v roce 1893 v německém Melln am See. Při mnohých výstavách jezevčků se zároveň pořádaly i zkoušky z norování. I to je důkazem, že jezevčik byl od prvopočátku psem ryze loveckým. Následoval švédský klub pro jezevčky (1901), švýcarský klub jezevčků (1902), v dalším roce pak holandský, finský a španělský.

I v Rusku se první jezevčici představili na výstavě v Moskvě již v roce 1899. V Americe se objevuje jezevčik zhruba od roku 1880, ale k ustavení "Dachshund klubu" zde došlo v roce 1895. Američan Dachshund club se zde stal členským klubem Kennel clubu. První speciální výstava jezevčků se konala v Kalifornii v roce 1932. Světový standard jezevčika pak Amerika přijala až v roce 1935. Ve stejné době byl klub jezevčků založen v Rakousku hrabětem Wurmbbrandem. V Brazílii byl založen samostatný klub jezevčků ve státě Sao Paulo v roce 1930. V téže době již existovaly v Austrálii dva kluby jezevčků, jeden ve Victorii, druhý v Jižním Walesu. V Jižní Africe byl založen South African Dachshundclub v roce 1939. Německý Teckelklub měl již v roce 1913 téměř 2000 členů. Od té doby jejich počet stále stoupá, v roce 1988, kdy klub slavil sté výročí trvání, měl již zhruba 28000 členů.

I v počtu zapisovaných štěňat má německý klub přirozeně prioritu. V roce 1993 bylo v plemenné knize německého klubu jezevčků zapsáno 13404 štěňat.

Chov jezevčků, stejně jako jiných ušlechtilých psů, silně utrpěl především v období obou světových válek, ale za posledních padesát let zaznamenali jezevčíci trvalý vzestup jak ve své vlasti, tak i u nás. Jejich obliba ve většině evropských zemí i v USA je trvalá - nestali se nikdy dočasným módním výstřelkem, ale setrvale uspokojují své majitele všech společenských i profesních vrstev. I u nás patřil již dávno neodmyslitelně ke každé hájovně a dodnes věrně slouží i těm myslivcům, kteří jinak vyznávají velké lovecké psy - především ohaře (Fairaislová, 1995).

3.2.4 Historie chovu jezevčků v ČR

Český klub - "Klub pěstitelů jezevčků" byl iniciován v roce 1937 díky panu Jaroslavu Rydlovi z Prahy II., který v tom roce vyzval všechny „pěstitele a majitele jezevčků, aby se přihlásili do Klubu pěstitelů jezevčků v ČSR, sídlem v Praze, jehož stanovy byly již ministerstvem vnitra schváleny...“. Přesto se klub v Československu nerodil lehce - hlavní překážkou při jeho vzniku byl postoj "Ústředního spolku Norník“, sdružujícího pěstitele, majitele a přátele loveckých teriérů a jezevčků v ČSR, který měl zájem na sjednocení a nikoli odtržení svých členů. První předsedkyní a poradkyní chovu v novém čs. klubu se stala hraběnka Pavla Kinská z Kostelce nad Orlicí (1888 – 1953). Hraběnka Kinská vlastnila v té době mimořádně početnou, známou a úspěšnou chovatelskou stanici - "psinec - Stradina", v němž každoročně odchovávala několik vrhů drsnosrstých jezevčků. Jezevčíky "Stradina" najdeme mezi předky dnešních psů nejen u nás, ale i v sousedních státech a často šlo o mimořádně kvalitní jedince, kteří by v některých bodech byli příkladem i dnešním jezevčkům. U všech psů z psince "Stradina" bylo dbáno i na jejich loveckou upotřebitelnost, mnozí byli cvičeni a předváděni na zkouškách hajnými paní hraběnky a jimi byli pak i v praxi využíváni. Činnost klubu a tím i chov jezevčků u nás kromě zakladatelky hraběnky Kinské výrazně ovlivnily i další osobnosti.

Především to byla Ludmila Laufbergerová (1902-1969), manželka akademika Prof.dr. Viléma Laufbergera a dlouholetá poradkyně chovu i rozhodčí. Paní Laufbergerová začala psát do klubového zpravodaje, Kynologie, Myslivosti a dalších časopisů. Díky svým jazykovým znalostem překládala a shromažďovala články ze zahraničních časopisů a sama v nich také publikovala.

V roce 1958 byla zvolena Klubem chovatelů jezevčků hlavní poradkyní chovu. V této funkci pracovala s nebývalou pečlivostí - vedla si chovné karty všech jedinců, včetně fotografií, vytvořila genealogické linie pro všechny rázy jezevčků. Jezdila neúnavně na všechny výstavy a na základě několika set měření vypracovala biometriku jezevčků, o které přednášela jako první a jediná žena na kongresu FCI v roce 1965. V téže době byla jako jediná žena z Československa členkou mezinárodní komise (pro standardy) při FCI a také členkou kynologické komise ČSMS.

V době Ludmily Laufbergerové vykonával funkci výcvikáře i předsedy klubu Vladimír Antoš (1908 - 1975), který začínal jako mnoho "jezevčíkářů" s velkými loveckými psy - ohaři, ale první fena jezevčíka, ke které se dostal náhodou, jej získala pro toto plemeno, které se navíc lépe hodilo do pražského bytu. Pan Antoš se zasloužil především o lovecký výcvik jezevčků – do té doby byli jezevčíci využíváni spíše v praxi, ale neabsolvovali obvykle zkoušky ze své práce. V padesátých letech sestavil zkušební řád pro norování jezevčků a díky tomu se začaly v mnoha okresech budovat umělé nory pro tyto zkoušky. Vypracoval zkušební řád i pro celostátní všestrannou soutěž jezevčků.

V dalších socialistických letech se ve funkcích předsedy a hlavního poradce chovu vystříдалo více osob. Ke škodě plemene byla často hlavním kritériem pro jejich jmenování především politická bezúhonnost. V roce 1992 nastoupil do funkce hlavního poradce chovu pan Rudolf Kristl z Malesic u Plzně (1938 - 1994), který v té době již třicet let choval jezevčíky a byl rozhodčím pro exteriér i výkon mnoha plemen loveckých psů. Vyzkoušel kromě jiných loveckých plemen i všechna plemena jezevčků a rozhodl se definitivně pro chov drsnosrstých. Jeho chovná stanice "Staccato" se promítla svými odchovy do většiny rodokmenů drsnosrstých jezevčků v našich zemích. Jezevčíci "Staccato" šířili slávu našich psů především po pracovní stránce v mnoha dalších státech v Evropě i v zámoří. Pan Kristl kladl velký důraz na lovecké vlohby jezevčků a jeho trend přísného a spravedlivého rozhodčího a poradce by měl být zachován i v budoucnosti našeho chovu (Fairaislová, 1995).

V současné době je do plemenné knihy zapisováno zhruba 2000 jezevčků ročně. Jen pro zajímavost – oblíbených labradorů se v roce 2001 zapisovalo 1686, zlatých retrívrů 1207, kontinentálních ohařů 802 a španělů 692. V počtu zápisů do PK nebývají v posledních letech velké výkyvy, jezevčků se vyhýbají módní vlny, snad právě proto, že i přes svou roztomilost zůstává především loveckým psem a i pro nejmenší rázy je povinné do chovu složit zkoušku z výkonu.

Chov jezevčků se za posledních 10 let velmi zlepšil, hlavně díky možnosti vycestovat do zahraničí - nejen za krytím, ale také na výstavy a pracovní soutěže.

Naši chovatelé tak mají možnost srovnávat a rozhodně si nevedou špatně. Na výstavách vévodí dlouhosrstí trpasličí a králíčí jezevčci, mnozí z nich si odvezli nejvyšší tituly z Evropské výstavy 2003 např. 2x Evropský vítěz mladých a 1x Evropský vítěz, letos i Světový vítěz 2004. Pozadu nezůstávají ani hladkosrstí standardní – několikrát měli k nejvyššímu titulu již jen krůček (Přibáňová, 2005).

V České republice působí několik desítek chovatelských stanic drsnosrstých standardních jezevčků. V roce 2008 se v ČR narodilo 224 vrhů a do plemenné knihy bylo zapsáno 1147 štěňat.

3.3 Drsnosrstý standardní jezevčík a současnost

3.3.1 Klub chovatelů jezevčků ČR

Náš Klub chovatelů jezevčků vznikl v roce 1992, rozdělením původního klubu na český a slovenský. V současnosti sdružuje okolo 1500 členů z řad chovatelů, majitelů i příznivců jezevčků.

Poslání Klubu chovatelů jezevčků ČR

1. Stanovit základní pravidla chovu plemene jezevčík v souladu s platným standardem FCI č. 148. a se zřetelem na zachování přirozených vloh plemene.
2. Na základě nejnovějších poznatků genetiky a veterinární medicíny vytvářet podmínky pro potírání geneticky podmíněných poruch zdraví.
3. Vytvářet podmínky pro rozvoj chovatelské, výcvikové a klubové činnosti na demokratických principech.
4. Pořádat speciální a klubové výstavy, zkoušky, soutěže a další klubové akce.
5. Vzdělávat své členy v otázkách kynologických i etických.
6. Propagace plemene jezevčík.

Náplň činnosti

1. Stanovit podmínky chovnosti.
2. Vydávat klubové tiskoviny (časopis „Jezevčík“, Seznam chovných psů a chovatelskou ročenku) a provozovat klubové internetové stránky.

3. Spolupracovat s ostatními právníky a fyzickými osobami na úseku chovu a výcviku psů a při pořádání kynologických akcí.
4. Spolupracovat s ostatními chovatelskými kluby v ČR a navazovat kontakt se zahraničními kluby a kynology.
5. Rozšiřovat činnost na podkladě zájmů, podnětů, připomínek a návrhů členů
6. Aktivně se podílet na členství v mezinárodní organizaci WUT.

(Pavelková, 2000)

3.3.2. Standard jezevčíka

Fédération Cynologique Internationale

Secrétariat Général: 13, Place Albert I - B 6530 THUIN (Belg.)

Standard FCI č. 148 / 09.05.2001 / D

Jezevčík (Dachshund)

Země původu: Německo

Datum zveřejnění platného originálu standardu: 13. 3. 2001

Použití: Lovecký pes – práce na povrchu a pod zemí

Klasifikace FCI: Skupina 4 Jezevčíci

S pracovní zkouškou

Krátký historický přehled: Jezevčík (der Dachshund, Dackel, Teckel) je znám od středověku. Z brakýřů byli postupně vyšlechtěni psi vhodní zejména pro lov pod zemí. Z těchto nízkonohých psů vykryštoval jezevčík, který je uznáván jako jedno z nejvšestrannějších lovecky upotřebitelných plemen. Vykazuje rovněž vynikající výkony na povrchu – například na lovech s využitím hlasitosti na stopě, při nahánkách a při práci na barvě.

Nejstarším chovatelským spolkem pro jezevčíky je Německý klub chovatelů jezevčíků (der Deutsche Teckelklub 1888 e.V.) založený roku 1888. Jezevčík se již po desetiletí chová ve 3 různých velikostech (jezevčík, jezevčík trpasličí a jezevčík králíčí) a ve 3 různých druzích osrstění (krátkosrstý, drsnosrstý a dlouhosrstý).

Celkový vzhled: Nízká, krátkonohá, protáhlá, ale kompaktní stavba těla, silně osvalená, se směle vyzývavým držením hlavy a pozorným výrazem obličeje.

Celkový výraz je typický pro příslušné pohlaví. Přestože má v poměru ke dlouhému tělu krátké končetiny, je velmi pohyblivý a hbitý (obr. 1,2 v příloze).

Důležité proporce: S odstupem od země odpovídajícím zhruba jedné třetině výšky v kohoutku má být délka trupu v harmonickém poměru ke kohoutkové výšce - zhruba 1 ku 1,7 až 1,8.

Chování/charakter (povaha): Přátelské povahy, ani bázlivý, ani agresivní, s vyrovnaným temperamentem. Náruživý, vytrvalý a hbitý lovecký pes s jemným nosem.

Hlava: Protáhlá, při pohledu shora a ze strany stejnoměrně se zužující až k nosní houbě, avšak ne špičatá. Výrazně utvářené nadočnicové oblouky. Čenich a nosní chrupavky dlouhé a štíhlé.

Mozkovna:

Lebka: Spíše plochá, pozvolna přecházející v lehce klenutý hřbet nosu.

Stop: Jen naznačený.

Obličejová část:

Nosní houba: Dobře vyvinutá.

Morda: Dlouhá, dostatečně široká a silná. Mordu může pes doširoka otevřít, dosahuje až do úrovně očí.

Čelisti/zuby: Silně vyvinutá horní a dolní čelist. Nůžkový skus, pravidelný a těsně uzavřený. V ideálním případě plnochrupý se 42 zuby podle zubního vzorce, se silnými, přesně do sebe zapadajícími špičáky.

Pysky: Pevně přilehlé, dobře kryjící dolní čelist.

Oči: Středně velké, oválné, dobře široce posazené, s jasným, energickým a přece přátelským výrazem, nikoli pichlavé. Barva zářivě tmavě červenohnědá až černohnědá u všech barev psů. Skelné, rybí nebo perleťové oči u skvrnitých psů nejsou žádoucí, avšak mají se tolerovat.

Slechy: Vysoko, ne příliš vpředu nasazené, dostatečně, avšak ne přehnaně dlouhé, zaoblené, pohyblivé, předním okrajem přiléhající těsně k líci.

Krk: Dostatečně dlouhý, svalnatý; pevně přilehlá kůže na hrdle; lehce klenutá šíje, krk volně a vysoko nesený.

Trup:

Horní linie z profilu: Harmonicky probíhající od šíje až k lehce spadající zádi.

Kohoutek: Výrazný.

Hřbet: Za vysokým a dlouhým kohoutkem v průběhu následujících hrudních obratlů probíhající rovně nebo lehce skloněný dozadu. Pevný a dobře osvalený.

Bedra: Silně osvalená, dostatečně dlouhá.

Zád: Široká a dostatečně dlouhá, lehce spáditá.

Hrud: Prsní kost dobře utvářená, a tak silně vystupující, že se na obou stranách tvoří lehké dolíky. Hrudní koš je při pohledu zepředu oválný, při pohledu shora a ze strany prostorný, umožňující plný vývoj srdce a plic; žebra dosahují daleko dozadu. Při správné délce a úhlení lopatky a pažní kosti zakrývá přední běh při pohledu ze strany nejnižší bod linie hrudníku.

Spodní linie a břicho: Lehce vtažená.

Prut: Ne příliš vysoko nasazen, nesený v prodloužení hřbetní linie. V poslední třetině prutu je přípustné nepatrné zakřivení.

Končetiny:

Hrudní končetina:

Obecně: Silně osvalená, dobře zaúhlená; při pohledu zepředu suché, rovně postavené přední běhy o dobré síle kostí s tlapami směřujícími přímo vpřed.

Lopatky: Plasticky osvalené. Dlouhé a šikmo uložené lopatky, těsně přiléhající k hrudnímu koši.

Rameno: Stejně délky jako lopatka, postaveno k ní téměř v pravém úhlu, se silnou kostí a dobře osvalené, přiléhající k žebrům, ale volně pohyblivé.

Loket: Ani vbočený, ani vybočený.

Předloktí: Krátké, avšak tak dlouhé, že odstup od země činí asi jednu třetinu kohoutkové výšky. Pokud možno rovné.

Zápěstí: Zápěstní klouby jsou vůči sobě postavené poněkud blíže u sebe, než klouby ramenní.

Zápřstí: Zápřstí nemá při pohledu ze strany ani stát strmě, ani nápadně směřovat dopředu.

Přední tlapy: Prsty těsně přiléhající, dobře klenuté, se silnými, odolnými a pružnými polštářky a krátkými a silnými drápy. Pátý prst nemá žádnou funkci, avšak nesmí být odstraněn.

Pánevní končetina:

Obecně: Silně osvalená, v dobrém poměru k hrudní končetině. Kolenní a hlezenní klouby silně zaúhleny. Zadní běhy rovnoběžné, ani úzce, ani široce od sebe postavené.

Stehno: Silně osvalené a má být dobré délky.

Koleno: Široké a silné s výrazným zaúhlením.

Holeň: Krátká, stojící přibližně v pravém úhlu ke stehnu, dobře osvalená.

Hlezo: Silně šlachovité a suché.

Nárt: Poměrně dlouhý, vůči bérce pohyblivý, lehce dopředu zahnutý.

Zadní tlapy: Čtyři těsně přiléhající prsty, dobře klenuté. Plně spočívající na silných polštářcích.

Mechanika pohybu: Pohyb má být prostorný, plynulý a s kmitem; hrudní končetiny za pohybu dosahují daleko dopředu a pohybují se nízko u země; se silným posunem a s lehce pružícím přenosem na hřbetní linii. Prut má být přitom nesen v harmonickém prodloužení hřbetní linie, lehce spádité. V akci vykračují přední i zadní končetiny souběžně.

Kůže: Pevně přiléhající.

Osrstění:

Krátkosrstý

Srst: Krátká, hustá, lesklá, hladce přiléhající, pevná a tvrdá, bez neosrstěných míst.

Prut: Jemně, plně, ale ne příliš bohatě osrstěný. Poněkud delší pesíky na spodní straně prutu se nepovažují za vadu.

Barva:

a) Jednobarevní: Červená, červenožlutá, žlutá, všechny odstíny s černou příměsí nebo bez ní. Přednost je třeba dát čisté barvě a červenou je třeba posuzovat jako hodnotnější než červenožlutou nebo žlutou. Patří sem i psi se silnou příměsí černé. Bílá není žádoucí, ale v ojedinělých malých skvrnách není vylučující vadou. Nos a drápy černé, červenohnědá je také přípustná, ale není žádoucí.

b) Dvoubarevní: Sytá černá nebo hnědá, obě s rezavohnědými nebo žlutými odznaky (pálením) nad očima, po stranách mordy a dolního pysku, na vnitřním okraji slechů, na prsou, na vnitřních a zadních stranách běhů, na tlapách, kolem řitního otvoru a odtud asi do třetiny až poloviny spodní strany ocasu. Nos a drápy u černých psů černé, u hnědých psů hnědé. Bílá není žádoucí, ale v ojedinělých malých skvrnách není vylučující vadou. Příliš silně rozšířené pálení je nežádoucí.

c) Skvrnití (tygrovaní, žíhaní): Základní barvou je vždy tmavá barva (černá, červená nebo šedá). Žádoucí jsou nepravidelné šedé ale také béžové skvrny (nežádoucí jsou velké plotny). Nemá převažovat ani tmavá ani světlá barva. Barva žíhaného jezevčíka je červená nebo žlutá s tmavším žíháním. Nos a drápy jako u jednobarevných a dvoubarevných.

Drsnosrstý

Srst: S výjimkou mordy, obočí a slechů na celém těle podsadou prostoupený, dokonale stejnoměrně přiléhavý, hustý drátovitý krycí vlas. Na mordě je zřetelně utvářený vous. Obočí je husté. Na sleších je osrstění kratší než na těle, téměř hladké. Prut dobře a rovnoměrně, těsně přiléhavě osrstěný.

Barva: Převážně barva světlého až tmavého divočáka, případně barva suchého listí. Dále platí barvy jako u krátkosrstého, popsané pod body a) až c).

Dlouhosrstý

Srst: Rovná, lesklá srst s podsadou, přiléhá k trupu, prodlužuje se pod krkem a na spodní straně těla, přesahuje slechy, na zadní straně běhů je zřetelně delší osrstění, své největší délky dosahuje na spodní straně prutu a tvoří tam úplnou vlajku.

Barva: Jako u krátkosrstého, popsaná pod body a) až c).

Velikost a hmotnost:

Jezevčík: Obvod hrudníku přes 35 cm. Horní hranice hmotnosti asi 9.0 kg.

Jezevčík trpasličí: Obvod hrudníku přes 30 až do 35 cm, ve stáří minimálně 15 měsíců.

Jezevčík králičí: Obvod hrudníku až do 30 cm, ve stáří minimálně 15 měsíců.

Vady: Každou odchylku od výše uvedených bodů je nutno považovat za vadu, jejíž hodnocení by mělo být v přesném poměru ke stupni odchylky. Při hodnocení se na zuby M3 (3. stoličky) nebere zřetel. Chybění dvou P1 (1. třenový zub) se neposuzuje jako vada. Jako vada se posuzuje chybění jednoho P2 (2. třenový zub), pokud kromě M3 nechybí žádné další zuby, stejně tak odchylka od korektně uzavřeného nůžkového skusu, jako je například klešťový skus.

Těžké vady:

- Slabá, vysokonohá nebo při zemi se ploužící postava
- Jiné vady chrupu, než které jsou popsané mezi vadami popř. vylučujícími vadami.
- Skelné oči u jiných než skvrnitých psů.
- Zašpičatělé, silně svrstělé slechy.
- Tělo zavěšené v ramenou.
- Pronesený hřbet (obr. 3 v příloze), kapří hřbet (obr. 4 v příloze).

- Slabá bedra.
- Silně přestavěný pes - zád' stojí výše než kohoutek (obr. 5 v příloze)
- Příliš slabý hrudník.
- Slabiny vtažené jako u chrta (obr. 6 v příloze).
- Špatně zaúhlená hrudní a pánevní končetina.
- Slabá, málo osvalená pánevní končetina.
- Kravský postoj (obr. 7 v příloze), sudovitý postoj (obr. 8 v příloze).
- Dovnitř, nebo příliš ven vytočené tlapy.
- Natažené prsty.
- Těžkopádná, neohrabaná, kolébavá chůze.

Vady osrstění

Jezevčík drsnosrstý

- Měkká srst, ať krátká či dlouhá.
- Dlouhá, ve všech směrech od těla odstávající srst.
- Kudrnatá nebo vlnitá srst.
- Měkká srst na hlavě.
- Vlajka na prutu.
- Chybějící vous.
- Chybějící podsada.
- Krátkosrstost.

Vylučující vady:

- Velmi bázlivá nebo agresivní povaha.
- Předkus, podkus, zkřížený skus.
- Chybné postavení špičáků dolní čelisti.
- Chybění jednoho nebo více špičáků nebo jednoho nebo více řezáků
- Chybění jiného premoláru nebo moláru. Výjimky: Mezi vadami vyjmenované 2× P1, případně 1× P2 bez ohledu na M3.
- Odsazený hrudník (obr. 9 v příloze).
- Veškeré vady prutu (obr. 10,11,12, 13,14 v příloze).
- Velmi volné lopatky.
- Překlubování v zápěstním kloubu.

- Černá barva bez pálení; bílá barva s pálením nebo bez pálení. Jiné zbarvení než vyjmenované mezi barvami.
- *Pozn.:* Psi musí mít dvě očividně normálně vyvinutá varlata, která se nacházejí plně v šourku (www.jezevcik.org, 2009).

3.3.3 Chovné podmínky

Pro získání chovné způsobilosti je nutné splnit následující chovné podmínky:

Normální ráz – psi i feny

VÝSTAVNÍ OCENĚNÍ	PRACOVNÍ KRITÉRIA	ZUBY	POZNÁMKA
Výborná nebo velmi dobrá na výstavě v ČR ve věku minimálně 12 měsíců	ZV + norování nebo LZ + norování PZ + norování HZ + norování VZ + norování Hlasitost na stopě nejméně známka „3“ Bezkontaktní norování – zkouška nováčků: Ochota k práci minimální známka „3“ Hlasitost minimální známka „2“ Při kontaktních zkouškách v zahraničí jakákoliv cena	Úplný chrup	Hmotnost: Psi do 9,50 kg Feny do 9,00 kg Výběr komisí do chovu na výstavě v ČR ve věku minimálně 12 měsíců

3.3.4 Výběr do chovu

Výběr do chovu provádějí minimálně dva rozhodčí z exteriéru s aprobačí pro plemeno jezevčík, členové KCHJ ČR, řádně delegovaní klubem. Termíny a místa konání výběru do chovu včetně uvedení delegovaných rozhodčích jsou součástí kalendáře akcí KCHJ ČR. Podmínkou účasti na výběru do chovu je absolvovaná výstava v ČR s hodnocením minimálně velmi dobrá ve věku minimálně 12 měsíců (standardní jezevčici). Při hodnocení je jedinci vystavena bonitační karta (tab. 1 v příloze) a udělen bonitační kód. Hodnocení „vybrán do chovu“ je označeno razítkem „Kandidát chovu“ v průkazu původu. Hodnocení „nevybrán do chovu“ obdrží jedinec, u kterého byla zjištěna vylučující vada dle platného standardu, případně odchylka od chovných podmínek KCHJ ČR.

Chovní psi a feny jsou čistokrevní jedinci, kteří vlastní průkaz původu vystavený nebo registrovaný plemennou knihou uznanou FCI, a kteří byli zařazeni do chovu na základě splněných podmínek.

Věk pro zařazení do chovu je minimálně od 15 měsíců. Psi mohou v chovu působit neomezeně, rozhoduje zdravotní stav jedince. Feny do dne, kdy fena dosáhla věku 8 let U fen starších 8 let je možné povolit výjimečně zabřeznutí, pokud chovatel předloží potvrzení veterinárního lékaře o vyšetření zvířete přibližně 1 měsíc před předpokládanou říjí s dobrozdáním, že zdravotní stav březost umožňuje bez nadměrných rizik.

3.3.5 Výběr chovného páru

Při volbě či výběru chovného psa ke své feně bychom měli mít vždy na paměti předpokládaný záměr a cíl, kterého chceme dosáhnout u budoucího odchovu, a tím mám zejména na mysli „co zlepšit – co udržet.“ Uvažovat způsobem ono z toho něco snad vyjde je alibismus, neznalost, nezáměr a v konečném důsledku množení průměrných a podprůměrných štěňat. Několik příkladů: Má-li fena hnědé oko, má-li ho vybraný chovný pes a dle informací z bonitačních kódů se hnědé oko vyskytuje i u předků chovného psa i mé feny, je nanejvýš pravděpodobné, že i štěňata budou mít oko pouze hnědé či ještě světlejší a hlavně toto negativum by zcela jistě úspěšně přenášeli dále. Máme-li drsnosrstou fenu s nesprávnou mechanikou pohybu vzadu (s tím zcela jistě i strmým zaúhlením), má-li tato fena jinak bezvadné osrstění, tmavé oko...měli bychom volit chovného psa, který má bezvadnou mechaniku pohybu a správné zaúhlení ale, hlavně by nás mělo zajímat, zda mají zaúhlení a mechaniku pohybu v pořádku rodiče a další předci chovného psa. Samozřejmě totéž platí obráceně – vyberu-li si chovného psa s některými nedostatky či odchylkami od ideálu, předpokládá se, že mám v daných kritériích výbornou fenu.

Je třeba vědět, že různé nedostatky a vady se vylepšují či eliminují s různým úspěchem. Ještě dlouhou dobu se budeme potýkat u drsnosrstých standardů s vadami hřbetu, mechanikou pohybu a úhlením zadních končetin. Tento nedostatek zděděný po teriérech budeme „vylepšovat“ jistě ještě několik let. S uspokojením je však možno konstatovat, že již několik let je možno vidět kvalitnější osrstění u drsnosrstých standardních. Je nutno ovšem zdůraznit, že lze šlechtit či vylepšovat nedostatky postupně a to jeden nejvíce dva najednou.

Jestli si naivně budeme myslet, že najednou vylepšíme zaúhlení, mechaniku pohybu, linii hřbetu, osrstění, oko..., budeme výsledkem vždy zklamání, nedostatky či vady se zpravidla ještě zvýrazní a ve skutečnosti jsme udělali v chovu krok zpět (Coufal, 2000).

3.3.6 Drsnosrstý standardní jezevčík v Evropě

Polsko

Pokud se týče kontroly očních vad, je rozhodnutí polského klubu takové, že k ní přistupovat nebude, pokud bude situace v zemích, které ji provádějí stejná jako doposud. Jejich výskyt totiž řadí jezevčíky do skupiny plemen nejméně ohrožených evidentně dědičnými očními problémy. Podle názoru vedení klubu polští chovatelé nejsou tak bohatí, aby si mohli dovolit hradit podobná vyšetření, jejichž důležitost je sporná a aniž by to znamenalo odklon k neregistrovanému chovu. Českou specialitu – stanovování DNA profilu u chovných jedinců nechápou ve vztahu k dědičným vadám (v tomto případě PRA a katarakty) už vůbec. Například předsedkyně klubu je přesvědčena, že nejdůležitější problematikou jezevčíků je diskopatie, ovšem k jejímu zkoumání by člověk, který se tím zabývá, musel mít důvěru široké jezevčíkářské obce (což v našem případě rozhodně neplatí), aby se o většině postižených zvířat vůbec dozvěděl. I v Německu byly snahy například majitele postižených jedinců motivovat k hlášení nemocných psů tím, že jim bude vyplácena částka na pořízení nového štěněte, ale zůstalo jen u nápadu. Čelní funkcionáři polského klubu nechápou to, že Česká republika si standard země původu upravuje po svém a mají za to, že nám tento přístup škodí nejen chovatelsky, ale i z hlediska vnímání nás mezi ostatními zeměmi, což se projevuje například ignorací našich rozhodčích v zahraničí kam polští, maďarští a rakouští posuzovatelé jsou běžně zvaní. Co se týče problémů některých našich chovatelů s jejich kvalitními jedinci, kteří jsou u nás nesmyslně dehonestováni, nabízejí nám jejich uplatnění v polském chovu. Drsnosrstí jsou zde dlouhodobě na vyšší úrovni a přestože se pyšníme našimi pracovními jezevčíky, polští drsnáci si v tomto bodě s našimi nezadají. Ač nemají zkoušky povinné, ti, kteří jsou k práci používáni, prokazují srovnatelné výkony možná i díky tomu, že nora je tu stále bez zarážky (Fairaislová, 2009).

Slovensko

Slovenský klub chovatelů jezevčků měl k 31.1.2000 622 členů, z toho 28 z Čech. Na zasedání výboru z 27.2.1999 bylo rozhodnuto, že zahraniční pes může být zveřejněn v seznamu chovných psů a působit ve slovenském chovu, pouze pokud splňuje chovné podmínky SKCHJ a jeho majitel je členem SKCHJ (Přibáňová, 2000).

Jako největší rozpor v českém chovu vůči zbytku světa spatřuji ustanovení platných chovných podmínek – "chrup úplný". V současné době jsme jedinou zemí na světě, která požaduje plnochrupost u jezevčíka. Sousední Slovensko vyžaduje plnochrupost pouze u importovaných psů, všechny ostatní státy organizované v FCI se řídí platným zněním standardu FCI (Pávek, 2009).

Podmínky uchovnění jezevčíka jsou na Slovensku téměř stejné s našimi. Hlavní rozdíl je v možnosti pořádat a absolvovat zkoušku z kontaktního norování, která je podmínkou chovnosti na Slovensku. Řada chovatelů z ČR toho využívá a pravidelně se těchto zkoušek účastní. SKCHJ také každoročně pořádá Mezinárodní soutěž v norování a honičů.

Německo

Němci, kteří jednoznačně ročně zapisují nejvíce štěňat jezevčků vědí, že jezevčík je německé plemeno a německý chov je na vysoké úrovni, proto příliš nevyužívají cizí krev, i když občas po ní také musí sáhnout. Dovezené fenky vidáme jednak u chovatelů, kteří žijí poblíž hranic nebo u těch, kteří spolupracují chovatelsky s jinými kvalitními zahraničními chovateli a „materiál“ si vzájemně vyměňují. Přestože na německých výstavách často vyhrávají jezevčíci z jiných zemí, Němci zahraniční šampióny nijak často na krytí nevyhledávají (Fairaislová, 2009).

Německý klub trápí vysoký věkový průměr členské základny (54,6 let), snaží se proto najít způsob, jak přitáhnout členy z nižší věkové kategorie. Vyšetření očí jako podmínka chovnosti se provádí v Německu od roku 1995, jsou spíše problémy se zveřejňováním postižených psů, neboť se takto postižen chovatelé brání proti takové špatné reklamě. V německém klubu stále probíhá diskuze nového znění standardu, nejvíce kritických slov je věnováno požadavkům na plnochrupost. Němečtí rozhodčí totiž většinou neumějí spočítat zuby a argumentují kluby tím, že je příliš zdržuje v posuzování, když musí psům otevírat mordu (Šmídová, 2000).

DNA-profil se zjišťuje pouze v případech sporného původu a u psů, jejichž sperma je odebíráno pro pozdější použití či inseminaci v zahraničí. Do budoucna se počítá s využitím možnosti zjišťovat pomocí DNA i různá dědičná zatížení, ale zatím to ještě možné není. DNA-typ se neurčuje z krve, jejíž odběr je u jezevčků náročný, ale z kořínku chlupu. Absolvování loveckých zkoušek u jezevčků v Německu spíše klesá, jejich úspěšnost však naopak stoupá. Těžko říci zda díky lepším výkonům psů či benevolentnějšímu posuzování rozhodčích. Na Zuchtschauen (chovných přehlídkách) bylo v roce 1990 posouzeno 8334 jezevčků oproti 6047 v roce 1999. Výborné ocenění zde dostalo v roce 1990 26,40%, o devět let později už 33,72%. Počty zapisovaných štěňat v Německu jdou jednoznačně dolů. Oproti roku 1991, kdy bylo zapsáno 16555 štěňat jezevčků jich bylo v roce 1999 téměř o 7000 méně – „jenom“ 9746. Tento trend má na svědomí zcela jistě snížená poptávka, velkochovatelé omezili krytí a chovají na menším počtu, ale kvalitnějších fen. Mnozí „malí“ chovatelé pak raději po prvním vrhu již nekryjí znovu (Fairaislová, 2009).

Dánsko

Dánsko je pro našince kynologicky poněkud vzdálená země – čeští kynologové tam nejezdí na výstavy, Dánové málokdy přijedou k nám – častěji vystavují v sousedním Polsku či Německu. Ale ani tam nejezdí nijak hromadně a to přesto, že jejich jezevčí populace je na evropské poměry na velmi solidní úrovni. Málokdy se s nimi potkáme i na nejvyšších výstavách jinde v Evropě. Zkoušky tu samozřejmě povinné nejsou, ale dánští jezevčíci je také skládají, především standardní. Norování zde trénují sice „naostro“, ale pes, který lišku uchopí je z dalšího tréninku vyloučen. Každoročně se v Dánsku pro jezevčíky pořádá 22 zkoušek v norování, obvykle v měsících březen až říjen. Na dánské výstavy, kterých je pořádáno rok co rok 16 jsou zváni kromě místních i zahraniční rozhodčí, například ze sousedního Německa, Švédska, Norska Finska, Belgie, Polska ale také třeba z Itálie, Švýcarska, Španělska či Austrálie. Pro jezevčíkáře zde vychází časopis „Gravhunden“ (Gravhund je dánsky jezevčík), který je formátem, kvalitou zpracování i obsahem podobný německému „Dachshundu“, ale na rozdíl od něj vychází jako dvouměsíčník. Obsahuje více chovatelských informací než německý Dachshund a fotografie kvalitních jezevčků zde ilustrují zveřejňované kompletní výsledky výstav a nejsou jen inzertní záležitostí jako v Dachshundu (Fairaislová, 2009).

3.4 Výchova a výcvik drsnosrstého standardního jezevčíka

Období před dosažením pohlavní dospělosti

Trvá od převzetí štěněte do jeho pohlavního dospívání. Lze je charakterizovat včasným a přiměřeně častým poskytováním příležitostí k přiměřenému rozvinutí loveckých vlastností. Neméně důležité je i navázání vztahu, v němž štěněti nahrazujeme matku. Štěně ke zdárnému vývoji potřebuje laskavého, tolerantního pána, který o ně dobře pečuje, má je rád a štěně jezevčíka navíc pána, který je trpělivý a hlavně udělá si čas, aby mu mohl včas a často poskytovat příležitosti nejen k probuzení spících loveckých vloh, ale také k jejich přiměřenému rozvinutí.

Hra a laskavé jednání s notnou dávkou tolerance je to, co k nám navozuje důvěru štěněte. Poslušnost nacvičujeme bez nátlaku, formou hry, kde pochvala, odměna a pohlazení, ale i notná dávka tolerance povedou k jejímu postupnému dosahování (Vochozka, 2000).

Období pohlavního dospívání

Po čtvrtém měsíci života štěněte se utváří jeho vrozené vlastnosti a nastává další etapa fyzického a psychického rozvoje. V této době by se mělo začít s výcvikem základní poslušnosti, která sestává z přivolání, chůze na vodítku i bez něj, sedání na povel. Zásadním cílem výcviku jezevčíka je naučit jej poslušnosti, kázni a spolupráci s člověkem, stejně jako rozvíjení jeho vrozených vloh (Fairaislová, 1995).

Podřízení psa dosáhneme pomocí intenzivního, zpočátku domácího, důsledného nacvičování cviků poslušnosti za přiměřeného nátlaku. Jestliže štěně mohlo poslechnout, pak pes poslechnout musí (Vochozka, 2000).

Období přípravy na zkoušky

Začíná po zvládnutí cviků poslušnosti, které nám umožní ovládnutí psa při nácviku loveckých disciplín pro zkoušky vloh a zkoušky lovecké upotřebitelnosti. Míra vyžadování poslušnosti a ovladatelnosti bude odlišná před absolvováním zkoušek vloh a norování, a odlišná, daleko náročnější, při zahájení přípravy na další, především barvářské zkoušky (Vochozka, 2000).

Důležité je poskytnout psu optimální podmínky k výcviku. Jsou to zejména krmení, ustájení, ošetřování, výchova, správný vztah ke psu, získání odborných znalostí a umění jich při výcviku využít, co nejčastější návštěvy honitby, trpělivost a důslednost.

Nejhorší co může ve vztahu dvojice pes – člověk nastat, je strach psa z vůdce. Bezdůvodné nebo jen opožděné trestání psa je naprosto nepřijatelné. Nikdy nesmíme psa potrestat, zaujme-li před námi polohu pokory. Výcvik přizpůsobujeme povaze psa, využíváme biorytmů, před cvičením psa nikdy nekrmíme. Začínáme-li s učením, cvičíme nejdříve v klidu a snažíme se vyloučit rušivé vlivy. Před zkouškami střídáme prostředí, denní dobu výcviku i terén a cvičíme za každého počasí (Švec, Hrabák, 1988).

Období zavedení jezevčíka do praxe

Začíná po úspěšném absolvování zkoušek lovecké upotřebitelnosti. Vůdce, kterému se podařilo dovést svého jezevčíka až sem a spolu jsou úspěšní především v doseledech, ale i v dalších disciplínách, zjišťuje s potěšením, že se mění jejich vzájemný vztah. Jakoby mizí vztah vůdce smečky – podřízený člen smečky a jezevčík stále častěji ví, co se od něj očekává a snaží se vyhovět. Jde stále více o vzájemnou spolupráci (Vochozka, 2000).

3.5 Jezevčík a jeho využití v myslivosti

Zákon o myslivosti č. 449/2001 § 44 říká: držitel honitby je povinen držet a v honitbě používat lovecké psy. Loveckým psem se rozumí pes loveckého plemene uznaného Mezinárodní kynologickou federací (FCI) s průkazem původu, který složil příslušnou zkoušku z výkonu. Potvrzení o složené zkoušce vystavené jejím pořadatelem je veřejnou listinou. Prováděcí vyhláška MZe. č. 244/2002 a předpisy vydané na její realizování ukládají uživatelům myslivecké honitby používat při výkonu práva myslivosti lovecky upotřebitelné psy. Zkouškami lovecké upotřebitelnosti se prokazuje způsobilost loveckých psů vykonávat činnosti, které je kvalifikují jako lovecky upotřebitelné pro výkon práva myslivosti. Těmito činnostmi se rozumí vyhledání, dohledání a přinesení usmrcené, postřelené nebo jiným způsobem zraněné drobné zvěře, nebo vyhledání a dosledování usmrcené, postřelené nebo jiným způsobem zraněné spárkaté zvěře, nebo prokázání vloh pro práci pod zemí. Zkušební řád ČMMJ pro zkoušky loveckých psů (struktura jednotlivých zkoušených disciplín) umožňuje mimo prokázání lovecké upotřebitelnosti prokázat vlohy loveckých psů pro potřeby jejich chovu. Nároky na splnění lovecké upotřebitelnosti se však diametrálně liší, a proto je třeba disciplíny, které popisuje prováděcí vyhláška označit jako limitující pro složení lovecké upotřebitelnosti a jejich splnění kvalifikuje psy pro získání potvrzení o složené zkoušce vystavené jejím pořadatelem.

Provádění zkoušek loveckých psů, zkoušek vloh a zkoušek lovecké upotřebitelnosti zajišťuje Českomoravská myslivecká jednota na základě Pověření č. 1/2002 k organizování zkoušek psů z výkonu Ministerstva zemědělství ČR s účinností od 1. 7. 2002 pod č. j. 6725/2002-5050 (ČMMJ, 2008).

3.5.1 Zkušební řád pro zkoušky teriérů a jezevčků

Plemena teriérů a jezevčků tvoří v české myslivecké kynologii složku, která se těší velkému zájmu myslivecké veřejnosti. Psi těchto plemen jsou inteligentní, nadaní, se všestrannými vlohami, které jsou v plném souladu s dnešním způsobem výkonu práva myslivosti. Nároky na jejich držení jsou menší, a tak je třeba, aby se používali v takových honitbách a terénech, do kterých se charakterem své práce hodí a kde mohou být plně využiti. Podmínky pro vyzkoušení vrozených vloh, loveckých schopností a stupně výcviku pro náročnou mysliveckou praxi byly shrnuty do společného zkušebního řádu, který byl vypracován s maximálním ohledem na charakter plemen, ale především přizpůsobený požadavkům myslivecké praxe.

Zkoušky vloh - ZV

Odhalují vrozené vlohy psa, kvalitu jeho nosu, hlasitost, povahu a též schopnosti k dalšímu náročnějšímu výcviku.

Předměty zkoušek: *nos, hlasitost, poslušnost, chování po výstřelu, vodění na řemeni, slídění, stopa živé zvěře, stopa vůdce (tab. 2 v příloze).*

Podzimní zkoušky – PZ

Splněním limitních disciplín nebo PZ v kterékoliv ceně kvalifikují jezevčíka jako lovecky upotřebitelného pro dohledání a přinášení drobné zvěře.

Předměty zkoušek: *nos, hlasitost, poslušnost, chování po výstřelu, vodění na řemeni, slídění, stopa živé zvěře, stopa vůdce, dohledávka a přinášení zvěře pernaté, přinášení srstnaté zvěře na dálku v poli, přinášení kachny z hluboké vody (tab. 3 v příloze).*

Speciální zkoušky z vodní práce – SVP

Kvalifikují psa jako lovecky upotřebitelného pro dohledání a přinášení drobné zvěře. Zkouší se podle zkušebního řádu ohařů.

Předměty zkoušek: *ochota k práci v hluboké vodě, přinášení kachny z hluboké vody, nahánění a dohledávka střelené nebo postřelené kachny v rákosí, dohledávka pohozené kachny v rákosí, chování na stanovišti, poslušnost (tab. 4 v příloze).*

Lesní zkoušky – LZ

Splněním limitních disciplín nebo LZ v kterékoliv ceně kvalifikují jezevčíky jako lovecky upotřebitelné pro vyhledávání a dosled spárkaté zvěře v lesních honitbách a ve všech jiných honitbách, kde je plánován odstřel spárkaté zvěře.

Předměty zkoušek: *nos, hlasitost, poslušnost, chování po výstřelu, vodění na řemeni, slídění, následování, práce na pobarvené stopě 1-4 hodiny staré, odložení, nahánění (tab. 5 v příloze).*

Barvářské zkoušky – BZ

Jsou zkouškami, jejichž absolvováním získá pes loveckou upotřebitelnost pro honitby s odstřelem spárkaté zvěře. Náročnost barvářských zkoušek by měla být úměrně přizpůsobena lovecké praxi, zejména na pobarvené stopě staré více než 12 hodin.

Předměty zkoušek: *vodění na řemeni, odložení, práce na pobarvené stopě nejméně 12 hodin staré, následování, nahánění (tab. 6 v příloze).*

Všestranné zkoušky – VZ

Jsou nejvyšším typem zkoušek z loveckého výkonu. Psi, kteří je úspěšně absolvují mohou být zapsáni v plemenné knize jako psi univerzální „U“, což je důkazem jejich všestranných pracovních schopností v lese, v poli i ve vodě. Kvalifikují psy jako lovecky upotřebitelné k dohledávání a přinášení drobné zvěře a dosledu zvěře spárkaté.

Předměty zkoušek: *nos, hlasitost, poslušnost, chování po výstřelu, vodění na řemeni, slídění, stopa živé zvěře, dohledávka a přinášení zvěře pernaté, přinášení zvěře srstnaté na dálku v poli, práce ve vodě, následování, práce na pobarvené stopě 1-4 hodiny staré, odložení, nahánění (tab. 7 v příloze).*

Honičské zkoušky – HZT+J

Kvalifikují psa jako lovecky upotřebitelného pro lov a dosled vysoké, černé a ostatní spárkaté zvěře při složení zkoušek alespoň ve III. ceně.

Předměty zkoušek: *nos, hledání, nahánění, hlasitost, dosled černé a jelení zvěře na uměle založené šlapané a současně pobarvené stopě, ochota k práci na černou zvěř, poslušnost, chování po výstřelu, chování u střílené zvěře, chování na stanovišti, vytrvalost, orientace, vodění na řemeni, odložení (tab. 8 v příloze).*

Barvářské zkoušky honičů – BHT+J

Konají se pouze na černé zvěři. Kvalifikují psa jako lovecky upotřebitelného pro lov a dosled spárkaté zvěře se zvláštním zřetelem na černou zvěř a musejí ověřit schopnosti psa při lovu černé zvěře, zvláště pak při jejím dosledu. Na těchto zkouškách lze zadávat loveckou upotřebitelnost na základě splnění limitních disciplín.

Předměty zkoušek: *vodění na řemeni / volně, odložení na řemeni / volně, dosled černé zvěře na uměle založené šlapané nepobarvené stopě, vyhledávání a chování u střelené zvěře, poslušnost (tab. 9 v příloze).*

Klub chovatelů jezevčíků navíc každoročně pořádá :

- Klubovou honičskou soutěž
- Klubovou barvářskou soutěž
- Memoriál Rudolfa Kristla

(dle novelizovaných zkušebních řádů ČMMJ platných od 1.1.2008)

3.5.2 Zkušební řád pro bezkontaktní norování – zkouška nováčků ZN

Tento zkušební řád je sestaven tak, aby co nejobjektivněji a to i bez kontaktu s liškou umožnil posoudit vlohy norníků pro práci pod zemí. Řád slouží pro prvotní orientaci ve vlastnostech psů, nutný ke splnění minimálních nároků ve smyslu chovatelském a současně naplňuje zásady zákona na ochranu zvířat proti týrání. Zkušební řád je soubor pravidel pro přípravu zkoušek i pro vlastní zkoušku včetně jejího vyhodnocení. Zkoušky jsou pořádány organizacemi ČMMJ a chovatelskými kluby pro psy od věku 12 měsíců.

Zkoušky probíhají bez účasti laické veřejnosti a nesmí mít charakter soutěže ani komerční zaměření. Za naplnění zásad zkušebního řádu a průběhu celé zkoušky odpovídá ředitel zkoušek.

Při této zkoušce se zkouší tyto disciplíny: *ochota k práci, hlasitost, vytrvalost, rychlost.*

Hodnocení výkonu

Každá disciplína je hodnocena body 4, 3, 2, 1 a 0. Celková práce psa se hodnotí charakteristikou obstál – neobstál s uvedením počtu dosažených bodů. Výsledek každé zkoušky a počet bodů v jednotlivých disciplínách je vrchní rozhodčí povinen zapsat do průkazu původu. Každý pes může zkoušku absolvovat maximálně třikrát.

disciplína	koefficient	známka	body
------------	-------------	--------	------

ochota k práci	8		
hlasitost	6		
vytrvalost	4		
rychlost	3		
celkem			

(dle novelizovaných zkušebních řádů ČMMJ platných od 1.1.2008)

3.5.3 Kontaktní norování (zkouška v brloháření)

Od roku 1994 Ústřední komise na ochranu zvířat proti týrání vyhlásila norování v umělých norách za protizákonné. Po dlouhých diskuzích a oboustranných argumentacích povolila zkušební řád, který umožňuje bezkontaktní norování. Tyto zkoušky sice částečně ukáží vlohy norníka pro práci pod zemí, ovšem ani v nejmenším jej na tuto těžkou službu nepřipraví, protože pes zde nezískává žádné zkušenosti v kontaktu s rovnocenným protivníkem. Soutěže v norování pak ÚKOZ zakázala zcela, navíc jako bezkontaktní by stejně neumožnily porovnat kvalitu zúčastněných. Naším kvalitním norníkům tedy nezbývá než zúčastňovat se těchto soutěží v zahraničí a dokazovat tam, že zatím ještě máme špičkové pracovní psy (Fairaislová, 1995). V současné době naši jezevčáci využívají těchto zkoušek na Slovensku, v Polsku, Německu a Srbsku.

Účelem zkoušek v brloháření je posoudit vrozené vlohy a připravenost norníků pro práci v přirozených norách za účelem tlumení populace lišek. Zkoušek se mohou účastnit jedinci starší 12. měsíců.

Předměty zkoušek: *odvaha, vytrvalost, hlasitost, čas, druh práce.*

Pořadí psů se po skončení zkoušek určí takto:

1. Vyhánání a držení s chvatem za hrdlo podle dosaženého času. V případě stejného času má přednost vyhaněč.
2. Držení lišky za bok.
3. Držení lišky za týl.
4. Chvat za hlavu.
5. Nedokončené vyhnání.
6. Morda v mordě.
7. Chvat za první polovinu těla.

3.6 Naši jezevčíci

3.6.1 Dorka Viva Moravia (obr. 15 v příloze)

Tuto fenku jsme si přivezli v lednu 2007 z chovatelské stanice Viva Moravia. Dorka pochází ze spojení Orka z Heřmanova domu x Brit JDM (SK). V tomto vrhu se narodilo celkem 6 štěňat z toho 3 fenky a 3 psi. Po několika návštěvách a dlouhém vybírání jsme si nakonec vybrali fenku, která nám od počátku dělala jenom radost. Už ve třech měsících hlásila stopu bažanta, později i zajíce a bylo vidět, že lovecké vlohy u ní budou pevně založeny. V 6. měsících se poprvé objevila na výstavě ve třídě dorostu, kde byla oceněná jako velmi nadějná. Následovalo ocenění výborná ve třídě mladých na národní výstavě v Olomouci, kde jsme se zúčastnili i bonitace a Dorka se stala kandidátem chovu.

S příchodem jara 2008 začala příprava na zkoušky vloh, které Dorka úspěšně absolvovala v I. ceně. S nadšením z výkonu našeho jezevčíka a s přesvědčením jak dobrou fenu máme, jsme začali jezdit cvičit na umělé noru s tím, že vykonáme zkoušku v bezkontaktním norování. I zde se fena projevovala jako velmi ostrá a hlasitá, rychle pochopila co se od ní chce a v noře působila velmi jistě.

Rozhodli jsem se přihlásit na zkoušky v červnu 2008 ve Zlíně. Naše tušení o dobrém umístění se velice rychle rozplynulo, jelikož Dorka podala zcela opačný výkon než na tréninku předváděla. To se opakovalo i na dalších zkouškách v Křenovicích, kde nám bylo doporučeno na tyto zkoušky již nejezdit a absolvovat zkoušku v kontaktním norování na Slovensku. A čím vlastně tyto špatné výsledky byly způsobeny? Dorka velice rychle poznala, že se k lišce nemůže dostat a čím víc jsme se snažili trénovat, tím víc její zájem opadal. Po dlouhém váhání jak dál jsme začali s přípravou na lesní a barvářské zkoušky. Disciplíny těchto zkoušek fenka zvládala celkem dobře, ovšem problém nastal s prací na pobarvené stopě ze které neustále scházela a stopu nedržela. Jelikož se tato disciplína hodnotila na obou zkouškách a po rozhovoru s majiteli jejího bratra, který měl s touto disciplínou rovněž problém, rozhodli jsme se v dalších zkouškách pokračovat až v roce 2009 s tím, že necháme psy vypěst. Závěr roku 2008 jsme prožili na naháňkách, kde Dorka projevila ostrost na černou zvěř a získala další zkušenosti do jejího psiho života. V současnosti jsem zahájili přípravu na již zmiňované lesní a barvářské zkoušky, které budeme absolvovat v červnu 2009.

3.6.2 Urika z Heřmanova domu (obr. 16 v příloze)

Uriku, kterou jsme doma přejmenovali na Gitu, jsme si přivezli letos v lednu z chovatelské stanice z Heřmanova domu. Tato fenečka se narodila ze spojení Netty z Heřmanova domu x Drix z Blýskavé. Pochází z osmi štěňátek a vybrána byla hned při první návštěvě. Roste z ní velice pěkná a temperamentní fenka, která se letos předvede na některé z výstav. Pomalu začínáme také z výcvikem poslušnost a zkoušíme ji naučit i aport. Zatím ale bez většího nátlaku, všechno ji teprve čeká.

4. ZÁVĚR

Chov drsnosrstých standardních jezevčků je v České republice již dlouhodobě na dobré úrovni, což dokazuje každoroční zápis více než jednoho tisíce štěňat do plemenné knihy. Rovněž počet zájemců o chov tohoto plemene pravidelně přibývá a to především z řad myslivců. Je to způsobeno hlavně dlouhodobým úbytkem drobné zvěře, (a tím i snížení využití plemen ohařů) zato prudkým zvýšením stavu zvěře spárkaté, především zvěře černé, při jejímž lovu je jezevčík platným pomocníkem. Standard plemene platný v ČR požaduje jako jednu z podmínek pro uchovnění jezevčíka plnochrupost. Jsme jedinou zemí, kde chovný jezevčík musí být plnochrupý a právě tato podmínka je často kritizována řadou chovatelů. Dle mého názoru je to v pořádku a i díky tomu se u nás rodí minimum chudozubých jezevčků na rozdíl např. od Německa.

Co se týče chovných podmínek, mělo by dojít k jejich zpřísnění. Pokud stačí jezevčíkovi k chovnosti zkouška vloh + zkouška v bezkontaktním norování, měly by tyto zkoušky probíhat alespoň v rámci KCHJ, obzvláště zkouška vloh. Rovněž zkouška v bezkontaktním norování, kdy jezevčík hlásí lišku za zarážkou, nám toho o jeho ostrosti a schopnostech norovat moc neřekne. Kdyby se zarážka zvedla, spousta jezevčků by z nory před liškou rychle vycouvala. Proto by jako součást chovných podmínek mělo být absolvování zkoušky v kontaktním norování, to ale pro chovatele z ČR znamená vyrazit do zahraničí, nejčastěji na Slovensko.

V ČR je podle zákona na ochranu zvířat proti týrání č. 246/1992 Sb. zakázáno cvičit nebo zkoušet zvíře na jiném živém zvířeti, štvát zvířata proti sobě atd. – to se považuje za týrání. Právě díky tomuto zákonu dnes můžeme jezevčíky pouze omezeně připravit pro práci s černou zvěří a norování, při kterých jim jde často o život.

Naši jezevčíci jsou ale dobří pracanti, což každoročně dokazují i na zahraničních soutěžích, kde se pravidelně umísťují na předních příčkách. Pozadu nezůstávají ani po stránce exteriérové. Několik desítek drsnosrstých standardních jezevčků se pyšní tituly “Šampion krásy” v ČR i na Slovensku. V současné době se u nás využívá možnosti zahraničního krytí, obzvláště z Norska, kde chovají exteriérově velmi kvalitní jezevčíky s výbornou kostrou. A je to vidět i ve výstavních kruzích, kde tito potomci s norskou krví získávají výborná ocenění.

Chov drsnosrstých standardních jezevčků je u nás na dobré cestě, a toto plemeno mohu všem myslivcům i nemyslivcům doporučit.

5. Seznam použité literatury

COUFAL, Jan. Výběr chovného páru. KCHJ. *Zpravodaj KCHJ ČR*. 2000, č. 2, Praha : Zet-tisk, s. 12-13.

ČMMJ. *Pes a lov*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství Jiří Flégl - Vega, 2008. 231 s. ISBN 80-86933-06-7.

FAIRAIŠLOVÁ, Lenka. *Jezevčík : Monografie psích plemen*. 1. vyd. Praha : Agentura Cesty, 1995. 103 s. ISBN 80-7181-003-7.

FAIRAIŠLOVÁ, Lenka. *Nezávislý jezevčík* [online]. 2002 , 2.11.2008 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <http://jezevcik.mystik.cz/info_chov/ChovPolCZ/chovpolcz.htm>.

FAIRAIŠLOVÁ, Lenka. *Nezávislý jezevčík* [online]. 2002, 18.11.2008 [cit.2009-03-30]. Dostupný z WWW: <http://jezevcik.mystik.cz/info_chov/danske_chovy/danske_chovy.htm>.

FAIRAIŠLOVÁ, Lenka. *Nezávislý jezevčík* [online]. 2002 , 28.11.2008 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <http://jezevcik.mystik.cz/info_external/zk_vys_jez_nem.htm>.

Klub chovatelů jezevčíků [online]. 1999 , 15.4.2009 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <http://www.jezevcik.org/standard_jezevcika.htm>.

KOLEKTIV. *Myslivost*. 1. vyd. Praha : Státní zemědělské nakladatelství, 1966. 492 s. ISBN 07-014-66.

NAJMAN, Josef. *Chov a výcvik malých loveckých psů*. 2. přeprac. vyd. Praha : Státní zemědělské nakladatelství, 1972. 140 s. Myslivost; sv. 1. ISBN 07-004-72.

PASÁK, František. Historie jezevčíků. KCHJ. *Jezevčík*. 2008, č. 2, s. 40-41.

PAVELKOVÁ, Organizační řád KCHJ ČR. KCHJ. *Zpravodaj KCHJ ČR. 2000, č. 2*, Praha : Zet-tisk, s. 126.

PÁVEK, Jan. *Klub chovatelů jezevčků* [online]. 1999 , 15.4.2009 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW:<http://www.jezevcik.org/jezevcik/chov/clanky/chov_jak_dal.htm>.

PŘIBÁŇOVÁ, Michaela. *Klub chovatelů jezevčků :Středočeská pobočka* [online]. 1999, 4.5.2009 [cit.20090330]. Dostupný z WWW: <http://www.scpobocka.wz.cz/o_jezev.htm>.

PŘIBÁŇOVÁ, Michaela. Ze Slovenského klubu chovatelů jezevčků. KCHJ. *Zpravodaj KCHJ ČR. 2000, č. 1*, s. 14-15.

ŠMÍDOVÁ, Daniela. Informace ze zasedání WUT. KCHJ. *Zpravodaj KCHJ ČR. 2000, č. 1*, s. 16-17.

ŠVEC, Jaroslav, HRABÁK, Petr, HRABÁKOVÁ, Olga. *Malí lovečtí psi : Chov a výcvik*. 1. vyd. Praha : Státní zemědělské nakladatelství, 1988. 296 s. Chov. ISBN 07-087-88.

VOCHOZKA, Václav. *Jezevčíci v myslivecké praxi : výchova,výcvik,vedení*. 1. vyd. České Budějovice : Nakladatelství DONA, 2000. 196 s. ISBN 80-86136-77-9.

Seznam příloh

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 *Bonitační karta*

Tabulka č. 2 *Zkoušky vloh teriérů a jezevčíků*

Tabulka č. 3 *Podzimní zkoušky teriérů a jezevčíků*

Tabulka č. 4 *Speciální zkoušky z vodní práce teriérů a jezevčíků (dle SZVP - dle ohařů)*

Tabulka č. 5 *Lesní zkoušky teriérů a jezevčíků*

Tabulka č. 6 *Barvářské zkoušky teriérů a jezevčíků*

Tabulka č. 7 *Všestranné zkoušky teriérů a jezevčíků*

Tabulka č. 8 *Honičské zkoušky pro teriéry a jezevčíky - HZT+J*

Tabulka č. 9 *Barvářské zkoušky honičů pro teriéry a jezevčíky - BZHT+J*

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 *Kostra jezevčíka*

Obrázek č. 2 *Svalová soustava*

Obrázek č. 3 *Pronesený hřbet*

Obrázek č. 4 *Kapří hřbet*

Obrázek č. 5 *Silně přestavěný pes*

Obrázek č. 6 *Slabiny vtažené jako u chřta*

Obrázek č. 7 *Kravský postoj*

Obrázek č. 8 *Sudovitý postoj*

Obrázek č. 9 *Odsazený hrudník*

Obrázek č. 10 *Prut nízko nasazený*

Obrázek č. 11 *Prut vysoko nasazený*

Obrázek č. 12 *Srpovitě nesený prut*

Obrázek č. 13 *Vady prutu*

Obrázek č. 14 *Vady prutu*

Obrázek č. 15 *Dorka Viva Moravia*

Obrázek č. 16 *Urika z Heřmanova domu*

6. PŘÍLOHY

Tabulka č. 1 Bonitační karta

Bonitační karta KCHJ ČR

Jméno psa – feny: _____

ČLP: _____ Datum narození: _____

I. BARVA OKA:	
tmavá.....	0
tmavě hnědá.....	1
hnědá.....	2
světle hnědá.....	3
světlá.....	4
depigm. duhovky.....	M

Bonitační kód pro jezevčíky

(forma zápisu kódu: I. II./III. /IV. – V.)

Bonitační kód je vyjádřen na prvním místě číslem, které označuje barvu oka, na druhém místě písmenem, označujícím barvu srsti. Za lomítkem jsou velká písmena, určující zjištěné přednosti a nedostatky jedince, za dalším lomítkem číslo značící povahu a velikostní ráz a druh osrstění.

II. BARVA SRSTI:			
čistě červená.....	a	divočáka.....	m
červená se slabou přím. černé.....	b	tmavého divočáka.....	n
červená s příměsí černé.....	c	světlého divočáka.....	o
červená se silnou příměsí černé.....	d	divočáka s hnědým pigmentem.....	p
červená s černým krycím vlasem a maskou.....	e	suchého listí.....	q
červená s hnědým pigmentem.....	f	žíhaná.....	s
červenožlutá - světlá.....	g	tygrováná (pravidelné skvrny bílé či stř.).....	T
mahagonová.....	h	tygrováná (ojedinělé bílé či stř. skvrny).....	t
černá s pálením - standardní.....	i	tygrováná (pravidelné pigmentované skvrny).....	U
černá s pálením (nevýrazným).....	j	tygrováná (ojedinělé pigmentované skvrny).....	u
černá s pálením (příliš rozšířeným).....	k	velké bílé plochy na základní barvě.....	V
hnědá s pálením.....	l	malá náprsenka.....	W
		velká náprsenka, příp. bílé tlapy, brada.....	X

III. PŘEDNOSTI, NEDOSTATKY A VADY:		IV. POVAHA:	
mimořádně ušlechtilá hlava.....	A	agresivní.....	0
méně ušlechtilá hlava.....	B	bázlivý, kousavý.....	1
nedostatečně vyjádřený pohlavní výraz.....	C	bázlivý, nervózní.....	2
klešťový skus.....	D	nedůvěřivý, plachý.....	3
vady v nasazení či nesení ucha.....	E	nedůvěřivý, klidný.....	4
krátký krk.....	F	vyrovnaná povaha.....	5
volná kůže na krku.....	G	nedůvěřivý, agresivní.....	6
vady v utváření hrudníku (krátký, šikmý či mělký).....	H		
mírně pronesený či měkký hřbet.....	I	V. OSRSTĚNÍ A VELIKOST:	
klenutá bedra.....	J		
klenutý hřbet.....	K	hladkosrstý standardní.....	HLS
ideální průběh hřbetní linie.....	L	hladkosrstý trpasličí.....	HLT
mírně přestavěná zad.....	M	hladkosrstý králíčí.....	HLK
spáditá, sražená zad.....	N	dlouhosrstý standardní.....	DLS
vady v postavení a úhlení hrudních končetin.....	O	dlouhosrstý trpasličí.....	DLT
vady v postavení a úhlení pánevních končetin.....	P	dlouhosrstý králíčí.....	DLK
vady v nasazení a nesení prutu.....	Q	drsnosrstý standardní.....	DRS
Vynikající mechanika pohybu.....	R	drsnosrstý trpasličí.....	DRT
nedostatečná mechanika pohybu.....	S	drsnosrstý králíčí.....	DRK
nedostatečný odstup od země (nízký).....	T	HMOTNOST:	
odstup od země vyšší.....	U		
nadprůměrná kvalita srsti.....	V	OBVOD HRUDNÍKU:	
řídce osrstění u hladkosrstých, nedostatečné u dlouhosrstých.....	W		
nevýrazné znaky drsnosrstých.....	X	Poznámky:	
zvlněné, kadeřavé, příliš bohaté osrstění u dlouhosrstých.....	X		
průměrná (měkká) srst u drsnosrstých.....	X		
slabá kostra.....	Y		
odchylky od normálního počtu zubů.....	Z		
chybějící zuby.....			
zuby navíc.....			

Výsledek bonitace (Čl. 5): _____

V _____ Dne _____

Bonitační komise: _____

(www.jezevcik.org, 2009)

Tabulka č. 2 Zkoušky vloh teriérů a jezevčků

Předmět	Nejnižší známky pro cenu			Koeficient	Maximální počet bodů
	I.	II.	III.		
1. Nos	3	2	2	10	40
2. Hlasitost - jezevčci - teriéři	3 0	2 0	1 0	8	32
3. Poslušnost	2	2	1	4	16
4. Chování po výstřelu	2	2	1	3	12
5. Vodění na řemeni	2	2	1	4	16
6. Slídění	3	2	2	7	28
7. Stopa živé zvěře	3	2	1	7	28
8. Stopa vůdce	2	2	1	4	16
Nejnižší počet bodů pro cenu	150	110	75		
Nejnižší počet bodů pro cenu (bez hlasitosti)	118	90	62		
Maximální počet bodů					188 / 156

Tabulka č. 3 Podzimní zkoušky teriérů a jezevčků

Předmět	Nejnižší známky pro cenu			Koeficient	Maximální počet bodů	Poznámka
	I.	II.	III.			
1. Nos	3	3	2	10	40	
2. Hlasitost - jezevčci - teriéři	3 0	2 0	1 0	8	32	
3. Poslušnost	3	2	1	4	16	
4. Chování po výstřelu	2	1	1	3	12	
5. Vodění na řemeni	2	2	1	4	16	
6. Slídění	3	2	1	7	28	☐ Obstál ☐ Neobstál
7. Stopa živé zvěře	3	2	1	7	28	
8. Stopa vůdce	3	2	1	4	16	
9. Dohledávka a přinášení zvěře pernaté	2	1	1	7	28	☐ Obstál ☐ Neobstál
10. Přinášení srstnaté zvěře na dálku v poli	2	1	1	6	24	☐ Obstál ☐ Neobstál
11. Přinášení kachy z hluboké vody	2	1	0	8	32	☐ Obstál ☐ Neobstál
Nejnižší počet bodů pro cenu	220	165	110			
Nejnižší počet bodů pro cenu (bez hlasitosti)	190	145	95			
Maximální počet bodů					272 / 240	
Lovecká upotřebitelnost	☐ Obstál				☐ Neobstál	

Tabulka č. 4 Speciální zkoušky z vodní práce teriérů a jezevčků (dle SZVP - dle ohařů)

Předmět	Nejnižší známka pro cenu			Koeficient	Maximální počet bodů	Poznámka
	I.	II.	III.			
1. Ochota k práci v hluboké vodě	2	1	1	4	16	
2. Přinášení kachny z hluboké vody	2	1	1	4	16	☐ Obstál ☐ Neobstál
3. Nahánění a dohledávka střelené, nebo postřelené kachny v rákosí	2	1	1	5	20	☐ Obstál ☐ Neobstál
4. Dohledávka pohozené kachny v rákosí	2	1	1	5	20	☐ Obstál ☐ Neobstál
5. Chování na stanovišti	2	1	1	2	8	
6. Poslušnost	2	1	1	5	20	
Nejnižší počet bodů pro cenu	80	60	40			
Maximální počet bodů					100	
Lovacká upotřebitelnost	☐ Obstál				☐ Neobstál	

Tabuka č. 5 Lesní zkoušky teriérů a jezevčků

Předmět	Nejnižší známky pro cenu			Koeficient	Maximální počet bodů	Poznámka
	I.	II.	III.			
1. Nos	3	3	2	10	40	
2. Hlasitost - jezevčici - teriéři	3 0	2 0	1 0	8	32	
3. Poslušnost	3	2	1	4	16	
4. Chování po výstřelu	3	2	1	3	12	
5. Vodění na řemeni	3	2	1	4	16	
6. Slídění	3	2	2	7	28	☐ Obstál ☐ Neobstál
7. Následování	3	2	1	7	28	
8. Práce na pobarvené stopě 1 - 4 hodin staré	3	2	1	10	40	☐ Obstál ☐ Neobstál
9. Odložení	3	2	1	4	16	
10. Nahánění	2	1	1	5	20	☐ Obstál ☐ Neobstál
Nejnižší počet bodů pro cenu	198	149	99			
Nejnižší počet bodů pro cenu (bez hlasitosti)	167	125	85			
Maximální počet bodů					248 +5 / 216 + 5	
Lovecká upotřebitelnost	☐ Obstál				☐ Neobstál	

Tabulka č. 6 Barvářské zkoušky teriérů a jezevčků

Předmět	Nejnižší známky pro cenu			Koeficient	Maximální počet bodů	Poznámka
	I.	II.	III.			
1. Vodění na řemeni	3	2	2	4	16	
2. Odložení	3	2	1	4	16	
3. Práce na pobarvené stopě nejméně 12 hodin staré	3	2	1	10	40	☐ Obstál ☐ Neobstál
4. Následování	3	2	1	7	28	
5. Nahánění	2	1	1	5	20	☐ Obstál ☐ Neobstál
Nejnižší počet bodů pro cenu	100	75	50			
Maximální počet bodů					120 + 5	
Lovecká upotřebitelnost	☐ Obstál				☐ Neobstál	

Tabulka č. 7 Všeobecné zkoušky teriérů a jezevčků

Předmět	Nejnižší známky pro cenu			Koeficient	Maximální počet bodů
	I.	II.	III.		
1. Nos	3	3	2	10	40
2. Hlasitost	3	2	1	8	32
3. Poslušnost	3	2	1	4	16
4. Chování po výstřelu	3	2	1	3	12
5. Vodění na řemeni	3	2	2	4	16
6. Slídění	3	2	2	7	28
7. Stopa živé zvěře	3	2	1	7	28
8. Dohledávka a přinášení zvěře pernaté	3	2	1	7	28
9. Přinášení srstnaté zvěře na dálku v poli	3	2	1	6	24
10. Práce ve vodě	3	2	1	8	32
11. Následování	3	2	1	7	28
12. Práce na pobarvené stopě 1-4 hod. staré	3	2	2	10	40
13. Odložení	3	2	2	4	16
14. Nahánění	2	1	1	6	24
Nejnižší počet bodů pro cenu	288	216	144		
Maximální počet bodů					364 +5

Tabulka č. 8 Honičské zkoušky pro teriery a jezevčíky - HZT+J

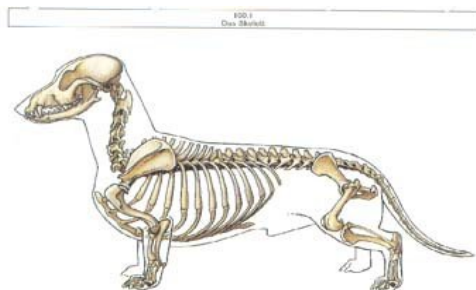
Předmět	Nejnižší známky pro cenu			Koeficient	Maximální počet bodů
	I.	II.	III.		
1. Nos	3	2	2	4	16
2. Hledání	3	2	1	4	16
3. Nahánění					
a) zajíc, liška	3	2	1	3	12
b) divočáka, vysoká zvěř	3	2	1	5	20
4. Hlasitost	3	2	1	4	16
5. Dosled černé a jelení zvěře na uměle založené šlapané a současně pobarvené stopě					
a) vodič	3	2	1	5	20
b) hlasič, oznamovač	3	2	1	10	40
6. Ochota k práci na černou zvěř	3	2	1	5	20
7. Poslušnost	3	2	1	2	8
8. Chování po výstřelu	2	1	1	2	8
9. Chování u střelené zvěře	2	2	1	3	12
10. Chování na stanovišti					
a) na řemeni	2	2	1	2	8
b) volně	2	2	1	4	16
11. Vytrvalost	3	2	1	3	12
12. Orientace	3	2	1	4	16
13. Vodění na řemeni	3	2	1	2	8
14. Odložení					
a) na řemeni	3	2	0	2	8
b) volně	3	2	0	4	16
Nejnižší počet bodů pro cenu	166	125	83		
Maximální počet bodů					224

Tabulka č. 9 Barvářské zkoušky honičů pro teriery a jezevčíky - BZHT+J

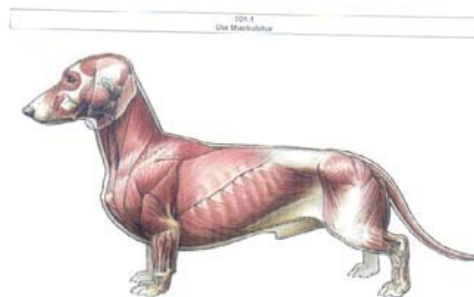
Předmět	Nejnižší známky pro cenu			Koeficient	Maximální počet bodů	
	I.	II	III.			
1. Vodění						
a) na řemeni	4	3	2	1	4	
b) volně	3	2	1	3	12	
2. Odložení						
a) na řemeni	3	2	1	3	12	
b) volně	3	2	1	8	32	
3. Dosled černé zvěře na uměle založené šlapané nepobarvené stopě						☐ Obstál ☐ Neobstál
a) na řemeni	3	2	1	30	120	
b) volně (hlasič, oznamovač))	3	2	1	40	160	
4. Vyhledání a chování u střelené zvěře	3	2	1	10	40	☐ Obstál ☐ Neobstál
5. Poslušnost	3	3	2	10	40	
Nejnižší počet bodů pro cenu	195	146	98			
Maximální počet bodů					284	
Lovecká upotřebitelnost	☐ Obstál			☐ Neobstál		

(www.cmmj.cz, 2009)

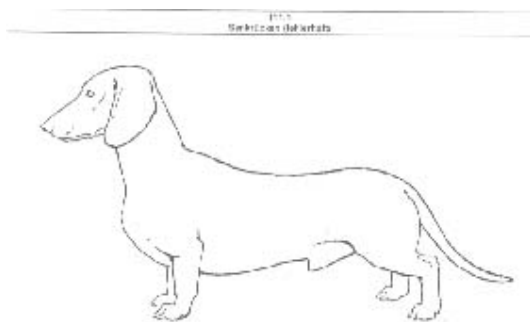
Obrázek č. 1 *Kostra jezevčíka*

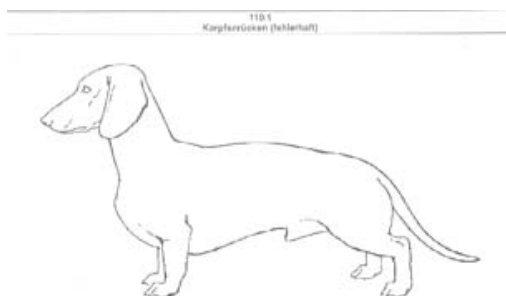
Obrázek č. 2 *Svalová soustava*

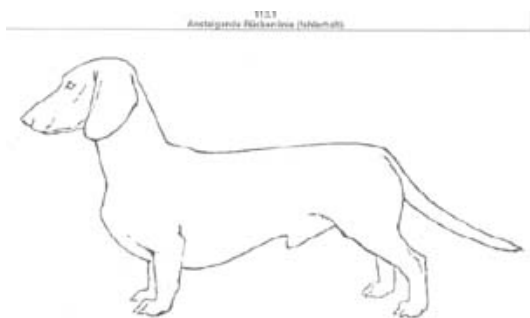
Obrázek č. 3 *Pronesený hřbet*

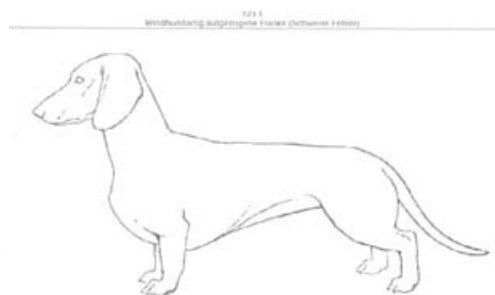
Obrázek č. 4 *Kapří hřbet*

Obrázek č. 5 *Silně přestavěný pes chrta*

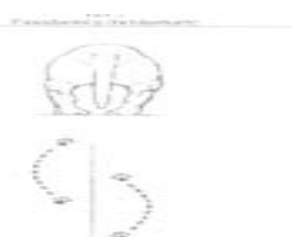
Obrázek č. 6 *Slabiny vtažené jako u chrta*

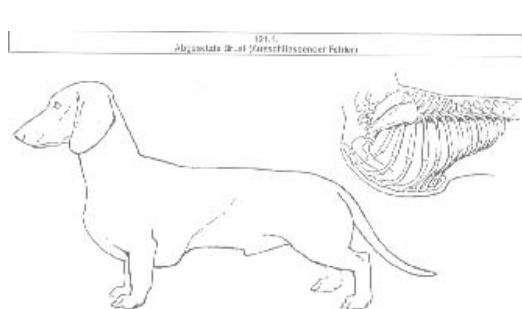
Obrázek č. 7 *Kravský postoj*

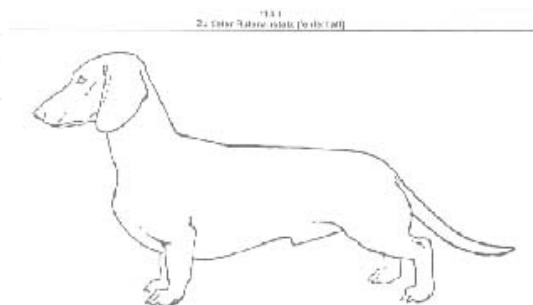
Obrázek č. 8 *Sudovitý postoj*

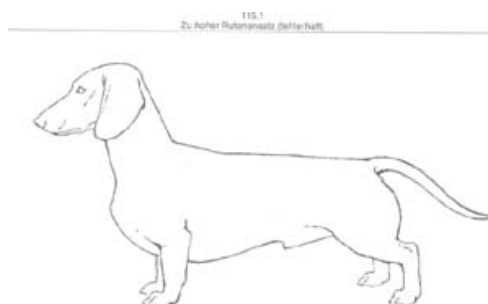
Obrázek č. 9 *Odsazený hrudník*

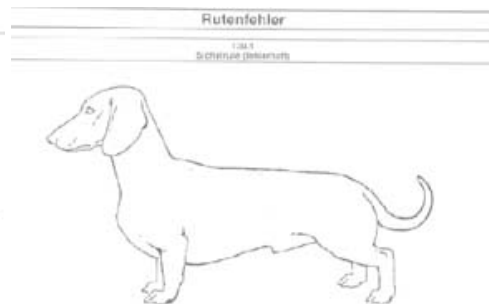
Obrázek č. 10 *Prut nízko nasazený*

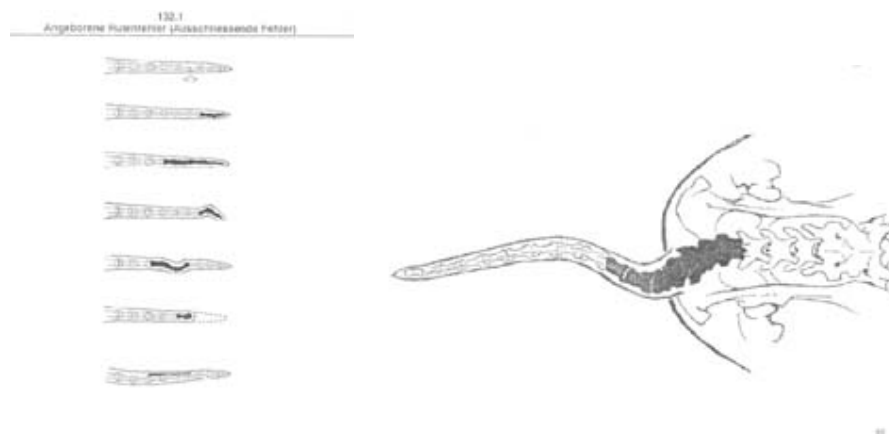
Obrázek č. 11 *Prut vysoko nasazený*

Obrázek č. 12 *Srpovitě nesený prut*

Obrázek č. 13, 14 *Vady prutu*

(www.jezevcik.org, 2009)

Obrázek č. 15 *Dorka Viva Moravia* (foto Roman Doleželík)

Obrázek č. 16 *Urika z Heřmanova domu* (foto Roman Doleželík)

